

Petrol, Libya ateşiyile 110 doları aştı

LIBYA'DAKİ kargaşanın ardından ülke-deki petrol şirketleri de birbiri ardına üretimlerini durdurdu ve dünya petrol fiyatları sahlandı. Üretimin durmasının ardından Londra Brent tipi ham petrolün varil fiyatı 110 doları geçti.

Gün içinde 112 dolar seviyelerine kadar ilerleyen ham petrolün yükselişinin devam edeceği öngörüldü. Yüzde 5'e varan bu artışla birlikte Eylül 2008'den bu yana en yüksek seviyeye de ulaşıldı. ABD ham petrolünün varil fiyatı da yüzde 4.52 yükselişle 99.73 dolara düzeyine ulaştı.

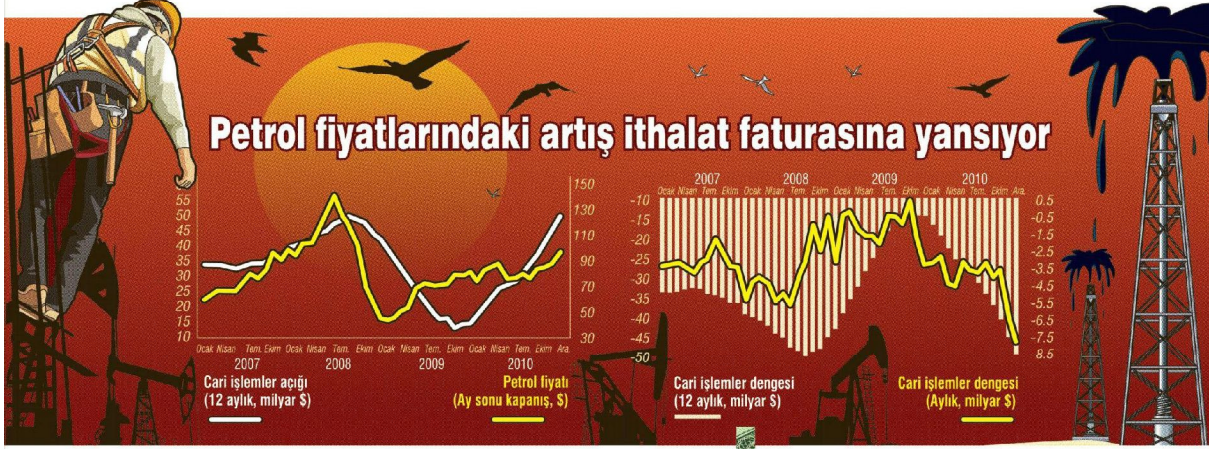
Normal koşullarda günde 1.6 milyon varil petrol üreten Libya dünya petrol üretiminin yaklaşık yüzde 2'sini karşılıyor.

220 DOLARI AŞABİLİR

Üretilen petrolün 1.3 milyon varil kadarı ihraç ediliyor. Alıcıların büyük bölümünü ise Avrupa ülkeleri oluşturuyor. Son olarak Avusturyalı enerji şirketi OMV, Libya'da üretimi tamamen durdurmak zorunda kalabileceği uyarısında bulundu. Total, Repsol, Eni ve BASF ise üretimi azaltacaklarını, hat-ta durdurmaları gerekebileceklerini açıkladılar.

ışıldadı.

Japon Nomura Bank, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki şiddet olaylarının yayılması sonucunda "Libya ve Cezayir'in birlikte petrol üretimini durdurması halinde petrolün varil fiyatının 220 doları aşabileceği" tahmininde bulundu. Nomura Bank'tan yapılan değerlendirmede, petrol fiyatlarında şu andaki durum 1990-1991'de Körfez Savaşı sırasında, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) atıl kapasitesini günlük 1,8 milyon varil azaltması nedeniyle yedi ayda fiyatların yüzde 130 arttığı dönemle karşılaştırıldı.

Ham petrol fiyatlarındaki yükseliş Türkiye'nin ithalat faturasını kabartıyor. Petrolde 1 dolarlık artışın yıllık enerji ithalatına maliyeti 200 milyon dolar bulurken, ekonomiyi yansıyan değerle birlikte fatura 400 milyon doları aşıyor

1\$ artış 400 milyon fatura

Uluslararası petrol fiyatlarının önlenemez yükselişi Türkiye'ye enerjide acı maliyetler yaratıyor. Türkiye'nin petrol ve doğalgaz üretici şirketlerini çatısında toplayan Petrol Platformu Derneği'nin (PETFORM) verilerine göre petrolde yüzde 92, doğalgazda yüzde 98 dışa bağımlı olan Türkiye için ham petrol fiyatlarının 1 dolar artması enerji ithalatı faturasının yılda 180-200 milyon dolar artmasına anlamına geliyor.

GÜNLÜK 600 BİN DOLAR

Türkiye'de 2009 verilerine göre günlük ortalama 621 bin varil petrol tüketildi. 577 bin varil ham petrol ithal edildi. Rakamlara paralel olarak petrol fiyatlarındaki 1 dolar artışın Türkiye ekonomisine ham petrol ithalatında günlük maliyeti 600 bin dolar buluyor. Petrol fiyatlarındaki artışın enflasyon ve hammadde ürünleri, doğalgaz fiyatları ve sanayi maliyetlerini artırdığı da dikkate

MEHMET NAYER

alındığında bu maliyet günlük 1 milyon dolar, yıllık bazda da 400 milyon doları aşıyor. Mısır ve Libya'da başlayan ayaklanmalarla 2010 içinde 75 dolar seyreden ham petrol fiyatları bugünlerde 108 doları buldu. İki isyanın şimdiden Türkiye ekonomisine etkisi 12 milyar doları aştı.

2010'da Türkiye'nin ham petrol, akaryakıt, doğalgaz, petrol gibi enerji hammaddeleri ithalatı yüzde 28.7'lik artış ile 38.5 milyar liraya çıktı. 2010'da en büyük ithalat kalemi ise petrole ödendi. Yıl boyu 75 dolar seviyelerinde ilerleyen petrol yıl sonuna doğru 90 dolar seviyesine çıkınca petrole ödenen ithalat faturası önceki yıla göre yüzde 38.6 artarak 21 milyar dolara yükseldi.

PETFORM Genel Sekreteri Altan Kolbay da uluslararası petrol fiyatlarının seyrini Türkiye'nin cari işlemler açığını inanılmaz bir paralellik gösterdiğini vurguluyor. 2010'daki cari açığın beklenden yüzde 20 üzerinde olması da petrol fiyatlarına bağlı Altan, "Petrol fiyatlarındaki artış cari açığı tektileyecektir" dedi.

Enerjinin ithalatındaki payı 2010'da 23.7'ye yükseldi

Yıl	Enerji ithalatı (milyar TL)	Yıllık değ. (%)	Toplam ithalatın payı (%)
2005	21.225	47,5	18,2
2006	28.859	35,8	20,7
2007	33.883	17,4	19,9
2008	48.281	42,5	23,9
2009	29.905	-38,1	21,2
2010	38.488	28,7	23,7

DTM DE DERT YANDI

Dış Ticaret Müsteşarlığı, "2023 İhracat Strateji Raporu"nda Türkiye'nin enerji ithalatındaki kabank faturasından dert yanarken, enerji ithalatının faturasına somut örnekler verdi: "Petrol ve doğalgazda dışa bağımlı Türkiye, her yıl enerji ithaline 35 milyar dolar ödiyor. Bu yıl enerji ithal etmeseydi 2010 yılı Ocak-Nisan dönemindeki dış ticaret açığımız 17.7 milyar dolar değil, 6 milyar dolar olacaktı."

Fiyatlarda düşüş tasarrufu: 18.3 MİLYAR DOLAR

RAPORDA, geçen yıl 150 dolar bandına yaklaşan petrol fiyatlarının 70-80 dolar bandına inmesi ile enerji ithalatına ödenen paranın 18.3 milyar dolar azaldığı ifade edildi. Ancak DTM, enerjiye ödenen para artışına da farklı yorum getirerek, "Fatura ekonomideki yilesmeye, paralel sanayi üretimindeki dış kaynaklı enerji girdi ihtiyacının artmasına bağlı" dedi.

Motorin ve benzine zam kapıda

Libya'daki halk ayaklanması sonrasında benzin fiyatlarındaki tırmanış pompayı etkilemeye devam edecek. Motorinde 7, benzinde 5 kuruşluk zam gündemde

TUNUS ve Mısır'ın ardından Libya'yı da saran isyan ateşiyile fırlayan ham petrol fiyatları, motorini de 3.5 liranın üzerine çıkaracak. Sektör temsilcileri, uluslararası borsalarda fiyat artışına paralel olarak TOPRAŞ'ın kısa süre içinde motorine 7 kuruş varan zam yapacağına kesin gözüyle bakıyor.

MOTORİN FİYATI FIRLIYOR

Uluslararası piyasalarda motorinin yılbaşında 803 dolar olan ton fiyatı, 14 Şubat'ta 889 dolara çıktı. Sadece son bir haftada ise motorinin ton fiyatı 35 dolar birden artarak önceki gün itibarıyla 924 dolara çıktı.

Tüm bu gelişmelerin ardından TOPRAŞ'ın, artan maliyetlere daha fazla kayıtsız kalamayacağını artıran sektör temsilcileri, kısa süre içinde motorine 5 ile 7 kuruş zamma kesin gözüyle bakıyor.

Uzmanlar, TOPRAŞ'ın zaten maliyetleri oldukça yüklenmeye çalıştığı altını çizerek, "Benzine gelen zammın ardından TOPRAŞ birkaç gün ge-

lişmeleri izleyecek sonra artış tutarını belirleyecek" değerlendirmesi yaptı.

5 KURUŞLUK ZAM CEPTE

Uzmanlar, TOPRAŞ'ın çok yüksek bulunan 8-9 kuruşluk benzin zammına ilişkin olarak da "Türkiye'nin alım yaptığı Akdeniz piyasasında yılbaşında 841 dolar olan benzinin tonu, Tunus, Mısır ve Libya'da yaşanan olayların da etkisiyle 950 dolara çıktı.

TOPRAŞ'ın 5 kuruş daha zam yapabileceği opsiyonu vardı bunu cebinde tutup bekletti. Dünya fiyatlarını uygulasa ydi 8 yerine 13 kuruş zam yapmış olacaktı" dedi.

Tavan fiyat çözüm görünmüyor

ARTAN fiyatları rağmen boyu ve dağıtıcılar benzininde ise değişiklik yaşanmadı. Şu anda ruş, motorinde 39 kuruş toplam 36 kuruş. Yeniler, Avrupa Birliği'nin (AB) önde Fransa ve İngiltere gibi ülkelerde, bu payın dağıtımını yapıyor.